
Zinvolle Zorg

Een theoretisch en empirisch onderzoek naar 'zin' in de zorgrelatie

Nico van der Leer

Er zijn in de afgelopen jaren diverse modellen ontwikkeld met het oog op 'goede zorg' zoals belevingsgerichte zorg, menslievende zorg, bewarende zorg, zorg als presentie. In deze visies op goede zorg ligt de nadruk op het belang van de zorgrelatie: zorg vindt plaats in een betrekking van mens tot mens. Het onderhavige onderzoek (2014-2018), onder begeleiding van Carlo Leget (UvH) en Ruard Ganzevoort (VU), wil de zorgrelatie die is ingebed in praktijken van verpleeghuiszorg nader onderzoeken met het oog op het ontstaan van zin en betekenis. Door inzicht in de wijze waarop de zorgrelatie bron van zin is, kan nagedacht worden over wat dit betekent voor de inrichting van (geestelijke) zorg, zowel inhoudelijk als praktisch.

Het primaire doel van het onderzoek is de ontwikkeling van een concept 'zinvolle zorg' dat recht doet aan de zingeving en zinbeleving van zowel zorgverlener als zorgontvanger. Het secundaire doel is een visie te ontwikkelen op wat in dit kader de rol van de geestelijk verzorger kan zijn. Het onderzoek richt zich niet op het werk van de geestelijk verzorger als zodanig, maar levert wel een bijdrage aan de onderbouwing van het beroep en de versterking van het professionele zelfbewustzijn.

De vakmatige kaders waarbinnen het onderzoek zich beweegt zijn de zorg-ethiek, met haar aandacht voor de context en de betekenis van zorg,¹ en de praktische theologie, als hermeneutiek van de geleefde religie.² Het gemeenschappelijk referentiepunt van het kritische gesprek tussen beide disciplines is de verhouding tot zin en betekenis. Te midden van de veelheid aan omschrijvingen van zingeving is in deze studie gekozen voor de consensus-definitie van *spirituality* uit de internationale *spiritual care*-beweging.³

Het empirisch deel van het onderzoek is kwalitatief van aard, en maakt gebruik van meerdere methoden: participerende observatie, *shadowing*, semi-gestructureerde interviews, focusgroepen. In lijn met de aanpak van *grounded theory* valt het onderzoek binnen de hermeneutisch-interpretatieve benadering: het gaat om leren begrijpen wat er op het spel staat voor zowel zorgvragers als zorgverleners. Het onderzoek kan een bijdrage leveren aan de conceptuele en empirische onderbouwing van de aandacht voor de betekenisdimensie van zorg. Dat daarmee het vakgebied van de geestelijke verzorging wordt versterkt, is een belangrijke stimulans om onderzoek te doen.

nico@vanderleeradvies.nl

www.zingevinggerichtwerken.nl

1 C.J.W. Leget (2013). *Zorg om betekenis. Over de relatie tussen zorgethiek en spirituele zorg, in het bijzonder in de palliatieve zorg*. Amsterdam: SWP.

2 R.R. Ganzevoort (2009). Forks in the road when tracing the sacred. Practical theology as hermeneutics of lived religion. http://www.ruardganzevoort.nl/pdf/2009_Presidential.pdf.

3 C. Puchalski (2014). 'Improving the spiritual dimension of whole person care: reaching national and international consensus', *Journal of Palliative Medicine* 17/6, 1-15.